

Agentura
pro sociální začleňování
v romských lokalitách

PODMÍNKA ZAMĚSTNÁVÁNÍ 10 % DLOUHODOBĚ NEZAMĚSTNANÝCH OSOB VE VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

www.socialni-zaclenovani.cz

Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách
je jedním z odborů Sekce pro lidská práva při Úřadu vlády ČR.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Projekt je hrazen z Evropského a sociálního fondu
z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost.

PROČ PODPOROVAT ZAMĚSTNANOST PROSTŘEDNICTVÍM VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK OBCÍ?

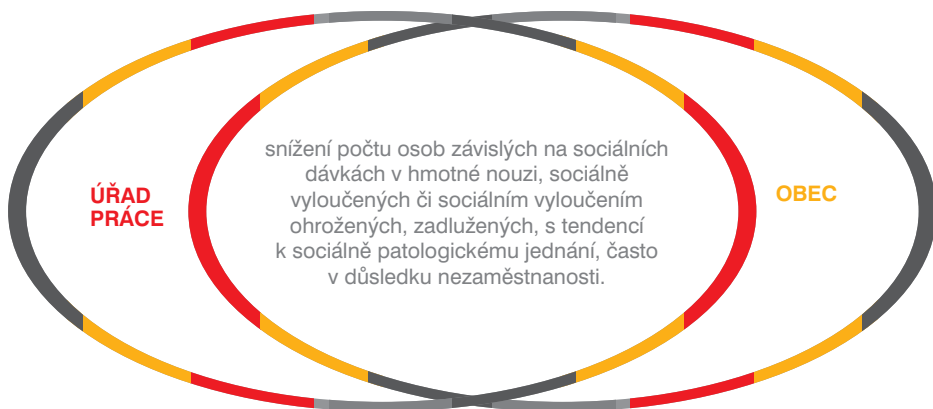
Foto: Lukáš Houdek

V České republice existuje dvacetiletá tradice řešení otázek zaměstnanosti převážně státními úřady práce. Obce byly a v mnoha případech stále ještě jsou významnými partnery kontaktních pracovišť Úřadu práce jakožto zaměstnavatelé svých obyvatel formou veřejně prospěšné práce.

Až na výjimky však dosud obce nevyužívaly vlastní potenciál tvorby pracovních míst bez závislosti na příspěvcích aktivní politiky zaměstnanosti. Tento potenciál představují veřejné zakázky, které obce běžně vyhláší, když potřebují něco postavit, zrekonstruovat či upravit.

I v takovém případě je možné využít dosud existujících vazeb se státními službami zaměstnanosti, protože zájem obcí a Úřadu práce je velmi podobný.

SPOLEČNÝ ZÁJEM ÚŘADU PRÁCE A OBCE

CO NA TO EXPERT?

„Veřejným zakázkám bývá věnována velká pozornost z důvodů zajištění transparentního a efektivního využití veřejných prostředků.

Důraz bývá kladen zejména na formální správnost procedur a na cenu. Je dobré si ale uvědomit, že stát, kraje i obce vydávají prostřednictvím veřejných zakázek velmi významný objem prostředků a jsou tedy důležitým zadavatelem, který si může diktovat podmínky...“

Petra Francová / expertka na sociální ekonomiku
petra.francova@p-p-p.cz

ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH UMOŽŇUJE SOCIÁLNĚ ODPOVĚDNÉ ZADÁVÁNÍ ZAKÁZEK

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění
Část druhá: Zadávací řízení
Hlava IV: Zadávací dokumentace a technické podmínky

§ 44, odst. 10 (dříve 8)

Zadavatel může v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

STANOVISKO ÚŘADU PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE (ÚOHS)

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

UOHSX003PMVP

15.8.2011

STANOVISKO K DOTAZU

Číslo jednací:

ÚOHS-D207/2011/VZ-12349/2011/520/EMa

Vyřizuje/linka/fax:

Ing. Eva Marečková/832/115

V Brně dne:

15.8.2011

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel Vaši žádost o poskytnutí stanoviska k aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a to požadavkům týkajícím se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

Vaše žádost obsahuje dotaz, zda zadavateli nehrozí žádné riziko, pokud vyřadí z hodnocení nabídek takovou, která nebude splňovat zvláštní podmínku – zaměstnání minimálně 10 % z řad dlouhodobě nezaměstnaných.

Dále uvádíte, že ve smyslu § 44 odst. 8 zákona zadavatel požaduje v rámci zvláštních podmínek, aby alespoň 10 % z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění veřejné zakázky, pocházel z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. uchazečů o zaměstnání, kteří byli bezprostředně před započatím plnění veřejné zakázky evidováni úřadem práce po dobu alespoň 5 měsíců. Podmínku dodavatel splní, pokud tyto osoby prokazatelně ukončí evidenci na úřadě práce v souvislosti s uzavřením pracovněprávního vztahu s dodavatelem.

Součástí nabídky musí být prohlášení uchazeče o tom, že nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění veřejné zakázky, přijme do pracovního poměru či na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr, z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob. Vybraný uchazeč před podpisem smlouvy se zadavatelem předloží seznam osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah v souvislosti s plněním veřejné zakázky potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění veřejné zakázky podílet.

K Vašemu dotazu uvádí Úřad následující obecné stanovisko.

Podle § 6 zákona je zadavatel povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Zadavatel může podle § 44 odst. 8 zákona v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

UOHSX003PMVP

STANOVISKO K DOTAZU

Číslo jednací:
ÚOHS-D207/2011/VZ-12349/2011/520/EMa

Vyřizuje/linka/fax:
Ing. Eva Marečková/832/115

V Brně dne:
15.8.2011

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) obdržel Vaši žádost o poskytnutí stanoviska k aplikaci zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“), a to požadavkům týkajícím se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

Vaše žádost obsahuje dotaz, zda zadavateli nehrozí žádné riziko, pokud vyřadí z hodnocení nabídek takovou, která nebude splňovat zvláštní podmínku – zaměstnání minimálně 10 % z řad dlouhodobě nezaměstnaných.

Dále uvádíte, že ve smyslu § 44 odst. 8 zákona zadavatel požaduje v rámci zvláštních podmínek, aby alespoň 10 % z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění veřejné zakázky, pocházel z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. uchazečů o zaměstnání, kteří byli bezprostředně před započatím plnění veřejné zakázky evidováni úřadem práce po dobu alespoň 5 měsíců. Podmínku dodavatel splní, pokud tyto osoby prokazatelně ukončí evidenci na úřadě práce v souvislosti s uzavřením pracovněprávního vztahu s dodavatelem.

Součástí nabídky musí být prohlášení uchazeče o tom, že nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění veřejné zakázky, přijme do pracovního poměru či na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr, z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob. Vybraný uchazeč před podpisem smlouvy se zadavatelem předloží seznam osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah v souvislosti s plněním veřejné zakázky potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění veřejné zakázky podílet.

K Vašemu dotazu uvádí Úřad následující obecné stanovisko.

Podle § 6 zákona je zadavatel povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Zadavatel může podle § 44 odst. 8 zákona v zadávacích podmínkách uvést též požadavky týkající se zvláštních podmínek na plnění veřejné zakázky, a to zejména v sociální oblasti, v oblasti zaměstnanosti nebo v oblasti životního prostředí.

ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

CO KONKRÉTNĚ ZMĚNIT?

Podmínku je nutné uvést do zadávací dokumentace a do smlouvy uzavírané s dodavatelem jako tzv. „**zvláštní podmínku zadavatele**“. Jde o absolutní podmínku závaznou pro každého uchazeče o zakázku, nikoli o hodnotící kritérium.

Zvláštní podmínka na plnění veřejné zakázky v zadávací dokumentaci:

Ve smyslu § 44 odst. 10 (dříve 8) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách zadavatel požaduje, aby alespoň 10 % z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění zakázky, pocházelo z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob, tj. uchazečů o zaměstnání, kteří byli bezprostředně před započítáním plnění zakázky evidováni úřadem práce po dobu alespoň 5 měsíců. Podmínku dodavatel splní, pokud tyto osoby prokazatelně ukončí evidenci na úřadě práce v souvislosti s uzavřením pracovního vztahu s dodavatelem.

Součástí nabídky musí být prohlášení uchazeče o tom, že nejméně 10 % osob, které se budou podílet na plnění zakázky, přijme do pracovního poměru či na dohodu o pracích konaných mimo pracovní poměr, z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob (viz příloha č. ...)

Vítězný uchazeč o zakázku před podpisem smlouvy se zadavatelem předloží seznam osob, s nimiž uzavřel pracovní právní vztah v souvislosti s plněním zakázky potvrzený místně příslušným úřadem práce, a zároveň předloží prohlášení o celkovém počtu osob, které se budou na plnění zakázky podílet.

K usnadnění administrace doporučujeme připravit pro uchazeče o zakázku přílohu k zadávací dokumentaci, kterou firma ucházející se o zakázku jen podepíše.

Příloha č. ... k zadávací dokumentaci:

Prohlášení ve smyslu § 44 odst. 10 (dříve 8) zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Prohlašuji, že nejméně 10 % z celkového počtu pracovníků, kteří se budou podílet na plnění zakázky, bude pocházet z řad dlouhodobě nezaměstnaných osob. Bude se jednat o uchazeče o zaměstnání, kteří jsou evidováni úřadem práce po dobu alespoň 5 měsíců, s nimiž uzavřu pracovní právní vztah v souvislosti s plněním zakázky formou

zakládající ukončení jejich evidence na úřadě práce.

Pracovní právní vztah bude trvat minimálně po dobu celého plnění veřejné zakázky. Zavazuji se k tomu, že před podpisem smlouvy předložím zadavateli seznam osob z řad dlouhodobě nezaměstnaných, s nimiž byl uzavřen pracovní právní vztah v souvislosti s plněním zakázky, potvrzený od příslušného kontaktního pracoviště Úřadu práce, spolu s uvedením celkového počtu osob, které se na plnění zakázky budou podílet.

KDYŽ PRÁVNÍCI NAMÍTNOU, ŽE ...

... tento postup zákon o veřejných zakázkách neumožňuje

Postup umožňuje § 44 odst. 10 (dříve 8) zákona o veřejných zakázkách a byl „posvěcen“ mnoha právníky. Za všechny např. JUDr. Jiří Taišl, specialista na české a evropské právo veřejných zakázek.

... zadavatel někoho znevýhodňuje

Zadavatel nikoho neznevýhodňuje, protože podmínka zaměstnání alespoň 10% dlouhodobě nezaměstnaných osob je absolutní a rovná pro všechny uchazeče o zakázku.

... tento postup neúměrně zatěžuje potenciální dodavatele

Potenciální dodavatel při podávání své nabídky pouze podepíše čestné prohlášení, které je součástí zadávací dokumentace. Dlouhodobě nezaměstnané zaměstná teprve tehdy, když zakázku vyhraje. Úřady práce mohou provést výběr dle potřeb firmy z titulu zákona o zaměstnanosti.

... jde o zásah do pracovněprávních vztahů firmy ucházející se o zakázku

Firma může se zaměstnanci uzavřít DPP, DPČ či pracovní poměr, se zkušební lhůtou, na dobu určitou apod. Jedinou podmínkou je, aby forma pracovněprávního vztahu znamenala pro nezaměstnaného výstup z evidence uchazečů o zaměstnání. Podmínku dodržení 10% podílu po dobu plnění veřejné zakázky dodavatel splní v případě ukončení PP vztahu přijetím náhradníka se stejnou charakteristikou.

... pracovníci budou nájímáni spekulativně pouze na několik dní

Kromě podmínky, že v případě ukončení pracovněprávního vztahu před skončením plnění se dodavatel zavazuje k přijetí nového pracovníka z řad osob dlouhodobě nezaměstnaných, je zde významný ekonomický faktor. Bezúčelná fluktuace je pro zaměstnavatele vždy sama o sobě nevýhodná.

Michal Migra

byl přes čtyři roky v evidenci úřadu práce.

Nyní si jej jako pomocného dělníka vybrala stavební firma, která se při rekonstrukci panelových domů v sídlišti Chanov zavázala zaměstnat minimálně deset procent z řad dlouhodobě nezaměstnaných.

DOPORUČUJEME

Požádat o spolupráci místní nestátní neziskové organizace (NNO), které mohou pro vítězné firmy poskytovat servis v podobě předvýběru vhodných osob pro přijetí do zaměstnání, ale také službu tzv. pracovní asistence, která omezí případná nedorozumění mezi zaměstnavateli a novými zaměstnanci. Pro zaměstnavatele je důležité i to, aby NNO vyhledala zaměstnance v případě, že firmu předčasně opustí, a pomohla s ukončením pracovního poměru.

Využití též spolupráce s příslušným kontaktním pracovištěm Úřadu práce ČR. Úřad práce potvrdí, že na seznamu pracovníků, které firma najala v souvislosti se zakázkou, jsou skutečně osoby, které byly nejméně 5 měsíců nezaměstnané a byly vyřazeny z evidence uchazečů o zaměstnání z důvodu uzavření pracovněprávního vztahu s dodavatelem zakázky. Úřad práce je zároveň možno oslovit kdykoli během realizace zakázky a podat podnět ke kontrole přítomnosti pracovníků na pracovišti, jejíž součástí je předložení seznamu všech zaměstnanců dodavatelské firmy i jejich subdodavatelů (doporučujeme, aby zaměstnanci byli přímými zaměstnanci dodavatele).

Platí, že do podmínky 10 % mají být zahrnuti takoví lidé, kterým opatření může pomoci, tedy ani ti, kteří potřebují více podpory, ani takoví, kteří se zaměstnají i bez toho. Vhodní jsou lidé, kteří si občas vypomáhají nelegální prací a které zkušenost s legální prací může dostat z bludného kruhu.

VEŘEJNÉ ZAKÁZKY JSOU WIN-WIN OPATŘENÍM S PŘÍNOSEM PRO VŠECHNY

PRO OBCE:

legitimizace investic v sociálně vyloučených lokalitách, příklady dobré praxe pro ostatní nezaměstnané, „dobré jméno“ politické reprezentace města

PRO OBČANY:

pracovní příležitosti v místě bydliště

PRO FIRMY:

potlačování nekalé soutěže při využívání nelegálního zaměstnávání

PRO VŠECHNY:

postupná změna od vnímání zakázek jakožto věci neprůhledné k zakázkám skutečně veřejným, s viditelnými dopady na životy lidí

ZKUŠENOSTI FIREM S PODMÍNKOU 10% V MOSTĚ

Město Most uplatnilo podmínku zaměstnávání 10% dlouhodobě nezaměstnaných osob zatím u čtyř veřejných zakázek vypsaných na rekonstrukce panelových domů na sídlišti Chanov a u jedné veřejné zakázky vypsané na úklid prostor Magistrátu města Mostu.

V případě zakázky na úklid vítězná firma zaměstnala jednu úklidovou pracovníci z řad dlouhodobě nezaměstnaných, zakázky na stavební práce vyhrály dvě firmy, z nichž jedna zaměstnala tři a druhá čtyři dlouhodobě nezaměstnané osoby. S dalšími mnoha nezaměstnanými byly uzavřeny dohody o provedení práce. Firmy zaměstnaly uchazeče na základě doporučení místních neziskových organizací nebo na základě vlastních zkušeností a referencí (na rozdíl od pracovníků na dohodu o provedení práce, kteří byli přijímáni živelně a anonymně, což se neosvědčilo – krádeže apod.). Vesměs šlo o lidi bez vzdělání, praxe, bez zkušeností, kteří byli dle sdělení vedoucích zaměstnanců pomalí, nesamostatní, ale tvarovatelní. K výměně osob na pozicích sice došlo, ale jen ve dvou případech. Pět osob ze sedmičlenné skupiny si chtěly firmy ponechat ve stavu i po skončení prací na zakázce, nakonec však našli u firem stále zaměstnání dva pracovníci, kdy zbylé dohnaly exekuce.

Pracovníci se přes počáteční nedůvěru ostatních zaměstnanců rychle zařadili do kolektivu a podíleli se na realizaci celé zakázky, nejen na začátku a na konci, ale i v jejím průběhu, kvalifikovaní řemeslníci prováděli výhradně odbornou práci a práce jednak přípravné a dokončovací a pak práce pomocné během odborných prací byly vykonávány nově přijatými pracovníky. Pokud jde o odchody a případná selhání, tak jen jedna z firem zaznamenala 1 selhání, 1 odchod za lepším, a v závěru zakázky odchod 2 lidí kvůli exekucím na plat.

Podmínka 10% firmy ani město nijak nezatížila, neprodrazila zakázky, firmy dokonce zvažují, že nejen naplní povinnou kvótu deseti procent, ale dají práci i dalším nezaměstnaným. Firmy spatřují možné úskalí v kumulaci takových pracovníků při ucházení se o vítězství v dalších zakázkách města, padl návrh upravit podmínku např. tak, aby se nevztahovala na firmy, které již ve dvou veřejných zakázkách dlouhodobě nezaměstnané zaměstnaly a stále je mají ve stavu. Jedna z firem také navrhuje profilace některé nestátní neziskové organizace jako pracovní agentury a povinnost vítěze veřejné zakázky nakoupit službu (pracovníky) od této organizace.

Obě firmy shodně uvádějí, že povedlo-li se to v Chanově, povede se to i jinde (těžší prostředí a podmínky jinde být nemohou). Město Most zvažuje využití této podmínky i u dalších veřejných zakázek, je to ostatně součástí Integrovaného plánu rozvoje města. Jednat se bude především o stavební zakázky, zejména o demolice a terénní úpravy (opravy chodníků či úpravy veřejných prostranství), tedy práce, které mohou vykonávat i nezaměstnaní se základním či s nedokončeným základním vzděláním.

Využití této podmínky pro podporu zvýšení zaměstnanosti obyvatel sociálně vyloučených lokalit zvažují i další města, se kterými Agentura pro sociální začleňování spolupracuje. Některá z nich je zařadila do strategických plánů sociálního začleňování, které v nich pod vedením Agentury vznikly.

NA KOHO SE OBRÁTIT

ÚŘAD VLÁDY ČR – ODBOR PRO SOCIÁLNÍ ZAČLEŇOVÁNÍ V ROMSKÝCH LOKALITÁCH (AGENTURA)

Bc. Martin Šimáček
ředitel odboru
tel.: 296153223 mobil: 777787974
e-mail: simacek.martin@vlada.cz

Mgr. Alena Zieglerová
vedoucí odd. řízení a koordinace
tel.: 296153259
mobil: 725397252
e-mail: zieglerova.alena@vlada.cz

Vladislavova ul. č.p. 4
110 00 Praha 1

www.socialni-zaclenovani.cz

Podmínka zaměstnání 10 % dlouhodobě nezaměstnaných osob ve veřejných zakázkách

Vydavatel:
Úřad vlády ČR
Agentura pro sociální začleňování v romských lokalitách
Vladislavova 4
110 00 Praha 1

Editor:
Václav Zeman

Grafická úprava:
Kateřina Peri - designity.cz

Praha, červen 2012